

eieren å få med seg Norges eldste kjente grantræ. Skogen er høyereliggende og det som står igjen gir ikke inntrykk av å være kvalitetstømmer. På den annen side, hadde grunneieren den gang visst at han eide Norges eldste gran, hadde han sikkert ikke hogd den, forteller Rolstad.

Ubeldig

Miljø- og kvalitetssjef i Viken Skogeierforening, Bernt Magne Eidahl, synes hogsten av Norges eldste, kjente gran

ikke var heldig. – Viken ble først kjent med saken for noen uker siden og har liten kunnskap om den driften som ble gjennomført. Hogsten av det omtalte treet skjedde vinteren 1997-98. I årene før dette hadde Viken og andre skogeierforeninger fokusert på Rikere Skog. Hogst av supergamle trær var ikke i tråd med de holdningen vi formidlet gjennom Rikere Skog-opplegget, sier Eidahl.

Han påpeker at en slik hogst i dag ville vært et

brudd på Levende Skog-standardene. Først og fremst fordi livsløpstrær fortrinnsvis skal velges blant de eldste trærne i bestandet.

– Vi fanger opp slike trær nå. Det begrunner jeg med de rutinene som Viken bruker ved hogst. Det skal gjennomføres en miljøplanlegging før hver drift, enten av skogeier eller av skogeierforeningen. I dag skriver planleggeren under på at han eller hun anvender kravene til livsløpstrær og kantsoner ved miljøplanleggingen, understreker

Eidahl.

Eidahl kan fortelle at man nå undersøker mulighetene for å lage et prosjekt i regi av Skogforsk og i samarbeid med Viken Skog og to skogeierlag om skog- og kulturhistorien bak dagens skogtilstand i Trillemarkaområdet. Han har foreløpig vært i kontakt med formennene i de aktuelle skogeierlagene og mottatt positiv respons så langt.

– Jeg tror dette prosjektet går i boks, avslutter Eidahl. •

Skogshistorikk i Trillemarka - Rollag Østfjell

AV JØRUND ROLSTAD & KEN OLAF STORAUNET, SKOGFORSK

Skogforsk har siden 1997 drevet biologiske og skogshistoriske studier i Heimseteråsen, sør i Trillemarka - Rollag Østfjell. Området har vært ett av 6 områder som har inngått i forskningsdelen av MiS-prosjektet. Nylig tok vi kontakt med Viken Skogeierforening med tanke på å utvide undersøkelsene til å gjelde en større del av skoglandskapet mellom Sigdal og Rollag. Funn av grantrær over 500 år (se tabell 1), furutrær med mange brannlyrer, og det faktum at mange sjeldne arter også finnes i sterkt kulturpåvirkede områder, pirrer vår nysgjerrighet etter å finne ut mer om hvordan natur- og

kulturhistorien har formet dette landskapet. Skogeierforeningen har sett positivt på et slikt initiativ.

Her er noen av spørsmålene vi ønsker å se nærmere på: Hvor stor del av skogen er «genuin urskog»? I hvilken grad har skogen vært snauhogd, eller så hardt plukket/hogd at mange arter må ha rekolonisert området etter hogst? Og har de i så fall gjort det? I hvor stor utstrekning har skogbranner påvirket skogen? Har brannene startet naturlig, eller har de vært brukt aktivt av mennesker for å bedre utmarksbeite? Hvor finner vi de eldste trærne? Er det spesielle naturforhold som gjør at noen trær blir svært gamle? Finner vi de fleste sjeldne artene der

skogen er mest urørt? Medfører det riktighet at mange av de sjeldne artene har dårlig spredningsevne?

Trillemarka - Rollag Østfjell har vært gjenstand for mye kartlegging de siste årene, men mye av denne biologiske informasjonen har ikke vært sammenholdt med den historiske bruken av

området. Det er denne sammenhengen vi nå ønsker å se nærmere på, dels ved å studere gamle bygdebøker og kart, dels ved undersøkelser i felt. Det er en relativt stor oppgave å ta fatt på, og vi har foreløpig gitt oss selv 2-3 år til disposisjon. Forhåpentligvis vil undersøkelsene fortsette lenger. •

Tabell 1: Liste over de eldste kjente grantrær i Norge.

Sted	DBH	Alder	Kommentar
Nedalen, Dyrenatten	57	507	Treet ble hogd i 1997/98
Selbu, Storvollen	33	487	Treet ble hogd i 1936/37
Selbu, Storvollen		483	Treet ble hogd i 1936/37
Rollagsfjell, Minneskleiva	42	479	Eldste levende
Nedalen, Dyrenatten	41	473	Levende
Nordmarka, Oppkuven	65	458	Levende
Rollagsfjell, Gamlevolltjerna	58	456	Levende
Selbu, Storvollen		456	Treet ble hogd i 1936/37
Nordmarka, Oppkuven	42	445	Døde i 1941/42
Selbu, Storvollen		430	Treet ble hogd i 1936/37
Selbu, Storvollen		427	Treet ble hogd i 1936/37
Nordmarka, Oppkuven	49	425	Levende
Nedalen, Dyrenatten	43	414	Levende
Nordmarka, Oppkuven	39	411	Levende
Rollagsfjell, Gamlevolltjerna	39	407	Levende

Øvre Fjøsli (i Rollag) i 1899 (over) og i 2003 (under). Gården ble fraflytta i 1901. Foto: Per Lofthus (utlånt privat av Sigrid Kvisle) og Ken Olaf Storaunet.

